

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

نوشته و تتبع: غوث جانباز

۲۰۲۲/۰۱/۰۷

در قزاقستان چه می گذرد؟

ظاهراً طور به نظر می رسد که برنامه غصب قدرت از نزد گروه نورسلطان نظر بایف در قزاقستان به مرحله نهائی، لیکن خونین خویش رسیده است. شکی نیست مسکو (که در رأس «سازمان پیمان امنیت دسته جمعی» قرار دارد) با قاطعیت داخل میدان خواهد شد. دور از امکان نیست که «یلباسی»* (لقب نور سلطان نظر بایف) برای «تداوی» عازم مینسک (پایتخت جمهور بیلاروس) خواهد شد.

گمانه زنی ها در باره آنکه کشمکش بزرگی میان رئیس جمهور اسبق (نظر بایف) و رئیس جمهور بر حال (توکایف) وجود دارد سرانجام تأیید گردید. تفاوت اساسی میان دو رئیس جمهور در آن بود که نظر بایف بیشتر بالای غرب اتکاء داشت، و رئیس دولت بر حال بالای اشتراک قزاقستان در اتحادیه های: «سازمان پیمان امنیت دسته جمعی» و اتحادیه اقتصادی ابروایشیا» حساب میکند.

به نظر می رسد نشست چندی قبل غیر رسمی سران کشور های «مستقل و مشترک المنافع» که در شهر سانکت پیترزبورگ روسیه دایر گردیده بود، نتوانست تمام «ناگفتنی ها» را حل و فصل نماید، و طرفین (نظر بایف-توکایف) بالاخره درگیر شدند.

منابع به یک موضوع مهم اشاره می نماید: حین نشست سران در سانکت پیترزبورگ، ولادیمیر پوتین، این بار در موتر نه با نور سلطان نظر بایف (طبق معمول)، بلکه صرف با توکایف نشست و با او الی محل ملاقات رفت، این در حالیکه پوتین و نظر بایف دوستان و همکاران دیرین بودند.

نقشه حوادث ناهنجار جاری را در حال حاضر می توان به شرح ذیل ترسیم نمود:

ناظرین مدعی استند که واقعه ایالت «ماگنی ستا اوست»، جائیکه مردم به عنوان اعتراض به علت بالا رفتن نرخ گاز مایع دست به تظاهرات زدند، به اشاره و مجوز اطرافیان «یلباسی» به وقوع پیوسته است. به همین دلیل قوای انتظامیه در ابتداء عملاً غافل گیر شده و چندان فعال نبود، زیرا در اطاعت کامل از «یلباسی» (رهبر) قرار داشتند. تصادفی نبود که تظاهرات همزمان در ۱۴ شهر قزاقستان به راه افتادند؛ اینکار بدون داشتن حمایت قوی در داخل حاکمیت امکان پذیر نبود. منابع حتی از انتقال پول به کارت های بانکی عده ای از سرگروپ های مظاهره کنندگان اشاره می کنند. دلچسپ تر آنکه، انتقال پول به کارت های بانکی در کشوری صورت میگیرد که در آن یکی از سخت ترین کنترول مرادوات بانکی حاکم است.

مجادله سران دولتی قزاقستان سرانجام منجر به استعفای حکومت این کشور شد، افزون بر آن، آنچه تا آن دم خارج از تصور بود: تعداد زیادی از طرفداران و اقارب نزدیک نور سلطان نظر بایف از قدرت و مخصوصاً از سکتور دولتی برکنار شدند. به همین دلیل منسوبین نیروهای امنیتی دیر زمانی در یک نوع دو راهی قرار داشتند. آنها درست نمی دانستند از کی حمایت کنند. صرف شامگاهان ۵ جنوری فضا اندکی روشن شد. قاسم جمارت توکایف در یک تصمیم غیر مترقبه، شخص خودش را به حیث رئیس شورای امنیت تعیین نمود؛ و این کار در حالی صورت گرفت که مقام مذکور مطابق فیصله پارلمان کشور به نور سلطان نظر بایف تا پایان حیات واگذار و تضمین شده بود.

در این میان، رئیس جمهور با اصدار فرمان های جداگانه: در کشور وضعیت فوق العاده را اعلام نمود، رئیس کمیته امنیت ملی، قوماندان عمومی گارد خاص محافظین ریاست جمهوری را از مقام هایشان بر طرف ساخت. هیأت رهبری اردوی جمهوری قزاقستان از اقدامات رئیس جمهور توکایف حمایت کرد. حکومت فرصت داشت بلافاصله داخل اقدام شود و تظاهرات را در عده ای از شهرها مهار نماید و نگذارد تا نواحی مرکزی پایتخت کشور «نور سلطان» تاراج و تخریب شود. اینکه چرا مانع اینکار نشدند، سوالیست که باید به آن جواب خود را بیابد.

پس از آنکه تصاویر و ویدیو های چور، چپاول دارائی های عامه و خصوصی، اوباشی افراد مسلح و قتل منسولین امنیتی در سراسر جهان انتشار یافت، رئیس جمهور توکایف تکان خورده و ابتکار عمل خود را شدت بخشید. او مظاهره کنندگان را اوباش، توطئه گر و تروریست نامیده و امر کرد تا عملیات ضد تروریستی علیه شان به راه انداخته شود.

این امر زمانی صادر شد که در آلمانی بزرگترین شهر قزاقستان (قبلاً پایتخت این کشور) گروه های آشوبگر و مخرب مسلح با تفنگ، بم های دستی و حتی راکت اندازها (قسمتی از سلاح را از مغازه های اسلحه فروشی به سرقت برده و از نزد منسوبین امنیتی به یغما برده بودند) مرکز شهر را تخریب کردند، ده ها تن از منسوبین امنیتی را به قتل رساندند. نیروهای امنیتی با وجود مقاومت شدید معترضین توانستند هزاران تن را توقیف نمایند. مظاهره کنندگان جاده را که به میدان هوایی میانجامد با موترها مسدود ساخته و عراده جات را یکی پی دیگری به آتش می کشیدند، بالای خطوط ران وی سوار بر موترها حرکت می کردند تا به این ترتیب مانع نشست و پرواز طیاره ها شوند. مقامات ظاهراً به علت مسدود بودن میدان های هوایی، ورود اتباع خارجی را ممنوع اعلام نمود. افزون بر آن تردد عراده جات موقتاً به استثنائی موتر های امبولانس و اطفائیه در آستانه و آلمانی ممنوع اعلام گردیده است.

در این میان، خلای قدرت در کشور هر چه بیشتر احساس می گردد. در برخی از مناطق دسته های دفاع خودی ایجاد شده اند. عملاً در سراسر کشور فعالیت بانکها بر هم خورده، انترنت، تلفن های موبایل، چینل های تلویزیون نهایت ضعیف و پراکنده کار می کنند. اهالی شهر های بزرگ با گذشت هر روز با نبود آب آشامیدنی، مواد ارتزاقیه و برق روبرو می شوند.

رئیس جمهور توکایف علاوه بر اقدامات فوق، به شرکای قزاقستان در چوکات «سازمان قرار داد امنیت دسته جمعی» مراجعه نموده و از آنها خواست تا در قسمت تأمین و بازگرداندن امنیت و نظم با حکومت اش همکاری کنند. اندکی بعد از تقاضای رسمی توکایف رسانه ها خبر دادند که واحد های نظامی کوماندوی روسیه و بیلاروس به قزاقستان رسیده اند. این قطعات به احتمال زیاد در اطراف شهر آلمانی و (یا) در حاشیه های شهر های «اوتیرار»، «تالیدی قرغان» و یا هم در شهر های همجوار با قزاقستان کانت و بیشکیک در قلمرو دولت قرغزستان جابجا خواهند شد. منابع علاوه می نماید که تعداد مجموعی نظامیان روسیه مقرب به ۵ هزار نفر خواهد بود.

بر علاوه روسیه و بیلاروس، سایر کشورهای عضو پیمان امنیت دسته جمعی از جمله قرغزستان، ارمنستان و تاجکستان نیز رسماً اعلام نموده که آماده اند در شرایط به وجود آمده در کنار قزاقستان بیاستند. اما سوال اینجاست که با نظربایف چه خواهد شد؟ به نظر میرسد که برای او دو انتخاب وجود دارد: یا رهسپار روسیه، و یا هم عازم بیلاروس گردد. در صورت انتخاب روسیه، این یک انتخاب فوق العاده خواهد بود. انتخاب دوم (عزیمت به بیلاروس) به مراتب انطباقی و عینی به نظر می رسد، چون رئیس دولت بیلاروس دیربست پروای نظریات دیگران را در باره خود ندارد. او می تواند نظربایف را در قلمرو خویش نگهدارد، از او مواظبت نماید و امنیت اش را نیز تأمین کند.

موضعگیری اتحادیه اروپا:

این اتحادیه مردم قزاقستان را در شرایط دشوار و بغرنج کنونی به خودداری و شکیبائی فراخواند. همزمان اتحادیه تأکید کرد تا فعالیت های خشونت آمیز متوقف گردد و استقلال قزاقستان حفظ شود.

از اعلامیه وزارت خارجه روسیه در باره حوادث قزاقستان:
"حوادث کنونی تلاشی است که از خارج برای بر هم زدن تمامیت و اتحاد قزاقستان سازمان یافته است. از آنجائیکه اوضاع سیاسی در داخل کشور به سرعت به طرف برهم خوردن می رود و خشونت در حال افزایش است، مسکو موافق است تا اقدامات عاجل برای جلوگیری و دفع آن روی دست گرفته شود."

عکس العمل ایالات متحده آمریکا:

"ند برائیس" سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در بریفینگی روز پنجشنبه ۶ جنوری در رابطه به حوادث قزاقستان گفت:

"واشنگتن آماده است از خانواده نظربایف حمایت کند. حکومت امریکا همچنان حاضر است به قزاقستان در حل و فصل مشکلات سیاسی- اقتصادی که به باور ما منجر به تحریک اعتراضات و تظاهرات اخیر در اینکشور گردیده، کمک نماید."

مسکو به خوبی درک می کند که تعمیق بی نظمی و بی ثباتی در قزاقستان به نفع اش نیست، بنأ نمی گذارد تا اوضاع از کنترل سیاسی- امنیتی خارج شود. کرملین در شرایط کنونی علاقمند نیست تا اقتدار توکایف بیشتر از این تضعیف شود و قدرت را افراد و حلقات نچندان معلوم (احتمالاً وابسته به خارج) غصب نمایند. مسکو با درک آنکه مقامات امنیتی قزاقستان دیگر از کنترل نمودن اوضاع در کشور شان عاجز اند، و اینکه مسکو تقریباً بلافاصله به درخواست توکایف مبنی بر کسب حمایت نظامی و اعزام قواء از جانب سازمان پیمان امنیت دسته جمعی لیبیک گفت، ریشه در نگرانی های جدی که در بالا از آن یاد آوری شد، دارد.

روسیه سرحد باز و تقریباً بدون کنترل به طول ۷۵۹۸٫۸ کیلومتر با کشور قزاقستان دارد. منابع گزارش می دهد که رئیس جمهور توکایف حین گفتگو با مسکو در باره جزئیات و چگونگی جابجا ساختن نیرو های صلح «سازمان پیمان امنیت دسته جمعی» پیشنهاد نموده تا "نیروهای صلح پیمان دسته جمعی" به طور دایمی در خاک آن کشور مستقر گردد. به باور توکایف این نیروها می توانند مرکب از اردوی کوچک افسران

مسلکی باشد. افسران احتمالاً در پایگاه مشهور «بائیفونور» تحت قیمومیت حقوقی روسیه برای مدت نامحدود مستقر شوند .
*یلباسی - یعنی رهبر ملت. این لقب را در سال ۲۰۱۰ پارلمان قزاقستان به نور سلطان نظربایف، اولین رئیس جمهور آن کشور به خاطر نقش تاریخی که او در حیات قزاقستان بازی نموده طی مصوبه اعطاء کرده است.

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکې په څیر و لولئ